

culture 21
UCLG Committee

UCLG
United Cities
and Local Governments

İzmir Deklarasyonu: Kültür İnsanlığın Geleceğini Kuruyor

izmir '21
UCLG Culture Summit

*Kültür
İnsanlığın
Geleceğini
Kuruyor*

3
5
7
9

Kültür hayatlarımızda çok önemli bir yere sahip. Bu olgu, son on yılda kalkınma üzerine üretilen çeşitli küresel bildirilerde kabul edilmiş olsa da, anlaşmalarda ve gündemlerde hâlâ çok sınırlı bir düzeyde ifade ediliyor. Covid-19 pandemisi ve ardından gelen kriz, bu anlatının daha etkili bir şekilde ifade edilmesi ihtiyacını görünür hale getirdi: Kültürü, sürdürülebilir kalkınmanın temel bir boyutu olarak pekiştirmek aciliyet taşımaktadır.

Sanat, spor, bilim veya siyaset olsun hayatımızda her ne yapıyorsak, kültür bunların tümünün içinde var. Kültür, tüm bunları bir arada tutan harç, yaşamın öz suyudur. Biraz eksilse, yaşamın içindeki uyum da bozulur. Hayat bir bütün olmaktan çıkar. Tek tek ve bağlantısız parçalara ayrılır. Dolayısıyla yalnızca sanat değil, bilim, siyaset, spor ve yaşamın tüm alanları kültürün omuzlarında yükselir. Kültür eksik olduğunda ilerleme, sanatı bilimden, bilimi siyasetten ve siyaseti de gerçek hayattan ayırır. Daha kötüsü, kültürsüz bir ilerleme bencil ve ataerkil aklı güçlendirir ve yüceltir.

9-11 Eylül 2021 tarihlerinde İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin evsahipliğinde gerçekleştirilen 4. UCLG Kültür Zirvesi, birçok kentin ve yerel yönetimin kültürü sürdürülebilir kalkınmanın bütünleşik ve asli bir boyutu olarak gören anlatıyı benimsediğini ve buna tam olarak uygun politikalar uyguladığını doğruladı. Aynı zamanda da, #kültür2030hedefi kampanyası ve buna öncülük eden küresel ağların, kültürün küresel kalkınmaya dahil edilmesine ilişkin titiz çalışmalarının ve kararlılığının önemini ortaya koydu.

4. UCLG Kültür Zirvesi, kültürel toplulukların pandemiye verdiği dikkate değer ve cömert yanıtı gözler önüne serdi: Aramızdan ayrılanların yasını tutmak, kültürel yaşama erişimi ve katılımı artırmak, farkındalık ve hoşgörüyü teşvik etmek, yeni ifadeler yaratmak, yeni bir geleceği hayal etmek amacıyla yeni enerjiler tanımlamak ve kapasite geliştirmek üzere, binlerce girişim ortaya çıktı. UCLG Kültür Zirvesi katılımcıları kültürün, hak ve özgürlüklerin herkes için genişletilmesi, refahın artırılmasıyla, hiç kimseyi ve hiçbir yeri ihmal etmeden daha sağlıklı ve dayanıklı topluluklar inşa etmede etkileyici gücünün altını çizdi.

Zirve, UCLG'nin Kuruluş Kongresi'nden (Paris, 2004) ve Kültür için Gündem 21'in (2004) kabul edilmesinden bu yana UCLG'nin kültür ve sürdürülebilir kentler çerçevesinde yürüttüğü çalışmalara dayanmaktadır. O zamandan bu yana UCLG, kültürü sürdürülebilir kalkınmanın temel bir boyutu olarak gören anlatının küresel bir öncüsü olmuştur. "Sürdürülebilir Kalkınmanın Dördüncü Ayağı Olarak Kültür" (2010) başlığıyla hazırladığı politika bu çalışmanın temelini oluşturur. Uygulamaya yönelik araçsal bir rehber olan Kültür 21 Eylemleri'nde (2015), kültürel hakları temel alan bir kültür politikasının, yerel yönetimler tarafından nasıl tasarlanıp uygulanabileceğini ayrıntılı olarak açıklar. "Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde Kültür" (2018) kılavuzu ve "Yedi Anahtar" (2020) programı, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini (SKH) kültürel

bir perspektifle yerelleştirmenin uygulanabilir ve elverişli yollarını gösterir. Mexico City’de (2018) onaylanan “Kültür ve Barış Deklarasyonu” ile, Durban’da (2019) “Kültürün Geleceği Manifestosu” ve 2020 Roma Şartı, kültürel alandaki tehditlerin insanlığın karşı karşıya olduğu diğer tehditlerle bağlantı içinde olduğu güçlü kavşaklar yaratmıştır.

4. UCLG İzmir Kültür Zirvesi, kültürün, neden ve nasıl küresel tartışmaların merkezinde olması gerektiğini tartışmak üzere mükemmel bir yer oldu.

- Hepimiz aynı fikirdeyiz. 21. yüzyılda kalkınma, tüm toplulukların kamusal tartışmalara etkin katılımını gerektirir. Bu aynı zamanda, bir bilgi kaynağı, vatandaşlığın hayati bir unsuru ve anlaşmazlıkların barışçıl çözümü için bir bileşen olarak kültürel çeşitliliğe saygıyı gerekli kılar.
- Birlikte evriliyoruz. Kalkınma aynı zamanda ortak vicdan demektir. Doğayla olan ilişkimiz, ataerkillik, üretim ve tüketim modelleri, geçmişle olan ilişkimiz gibi pek çok varsayımın evrilmesi gereklidir. İklim kriziyle başa çıkmak, sömürgeciliğin yarattığı olumsuz etkileri iyi etmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak üzere daha güçlü taahhütlere ihtiyaç vardır. Kültür, yaşlıları, azınlıkları, kadınları ve kız çocuklarını, yerli halkları, sağlık ve diğer temel kamu hizmetleri ile ekonomik kaynaklara erişimi kısıtlı bireyleri küresel ve ulusal düzeyde etkilemekte olan eşitsizlikleri azaltmada önemli bir rol oynar.
- Kültür özgürlüktür. Kültürel bilgi, yeterlilik ve becerilerin kazanımını desteklemek üzere kültür ve eğitim politikaları arasında daha sıkı bir bağ kurulmalıdır. Kültürel katılım bir haktır. Kültür ideolojik endoktrinasyon ya da siyasal kontrol için bir araç değil, özgürlük için, eleştirel düşünce için ve hatta karşıt görüşlere sahip bireylerin buluşması için vazgeçilmez bir alan olmalıdır.
- Yer önemlidir. Kültür politikaları, hiçbir yeri ihmal etmeden yer, kimlik ve aidiyet hissiyatını pekiştirmede esastır. Miras ve kültürün kentsel planlamayla bütünleşmesi uygun kültürel etki değerlendirme yöntemlerini içermelidir.
- Hepimiz tarafız ve açık yönetim gereklidir. Yerel düzeyde, katılımcı kültür politikaları geleceği tahayyül etmemize ve kurmamıza katkıda bulunur. Zira, yaratıcılık ve kültürel çeşitlilik, insan deneyiminin hayati unsurları, ilerleme ile yeniliğin kaynağıdır. Uluslararası düzeyde, kültürün kalkınmadaki yerine dair araçlar ve hedeflerle daha iddialı küresel gündemler belirlemek üzere, tüm ilgili aktörler tartışmalara katılmalıdır.

İzmir UCLG Kültür Zirvesi, yerel yönetimler, kentler ve toplulukların kültürü sürdürülebilir kalkınmanın bir parçası olarak kabul ettiklerinde tüm insanlığı güçlendirebileceğini gösterdi. BM 2030 Gündemi'ni hayata geçirmenin yolu budur. Aksi takdirde, küresel tercihlerin insanları ve yerleri bir kez daha ihmal ettiğini kabullenmek zorunda kalırız.

Biz, "Şimdi tam zamanı!" diyoruz, çünkü:

- Pandemi ve kriz, kültürü hak ettiği konuma yerleştirmek için fırsattır.
- BM'nin 2020-2030 Eylem On Yılı başladı.
- Uluslararası Yaratıcı Ekonomi Yılı 2021'de gerçekleşiyor.
- Mondiacult Konferansı UNESCO tarafından 2022 yılında düzenlenecek.
- UCLG, 2022'de yeni "İnsanlar, Gezegen ve Yönetim için İnsanlığın Geleceği Paketi"ni kabul edecek. Pakt, dayanışma, eşitlik ve kültürün yanı sıra, hiç kimseyi ve hiçbir yeri ihmal etmeyen, hesap verebilir kurumlardan güç alacak.

Bizler bu bağlamda:

- Küresel önderleri cesur davranmaya ve uluslararası kültürel işbirliği ve kültürel diplomasi programlarıyla desteklenecek, kültürün sürdürülebilir kalkınmadaki yeri üzerine gerçek bir küresel tartışmaya katılmaya davet ediyoruz. İnsanlık olarak, gezegenimiz, hepimizin uzay gemisi olan toprak ananın dünya vatandaşları olarak, acilen yeni işbirliği ve dayanışma biçimleri geliştirmeye ihtiyaç duyuyoruz.
- Tüm kentleri ve yerel yönetimleri, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin yerel düzeyde gerçekleşmesi, dayanıklılık stratejileri ile iklim aciliyeti ve hakkaniyet planları dahil kültürü yerel kalkınmanın merkezine koymaya, UCLG Kültür Komitesi tarafından oluşturulan bildirileri ve uygulama önerilerini dikkate almaya davet ediyoruz.
- UNESCO'yu, Mondiacult 2022'yi tasarlarken ilgili tüm aktörlerin tartışmaya ve geliştirmeye etkin biçimde katılmasını özendirerek diyaloga çağırmaya, ulusal ve uluslararası çerçevede kültür politikalarının 21. yüzyılın tehditlerine uyarlanmasını gözetmeye davet ediyoruz. Bu politikalar, kültürel haklar ve sürdürülebilir kalkınma arasında sıkı bağ kurabilmeli, kültürün sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, sosyal ve çevre boyutlarıyla eşit düzeyde dördüncü boyut olarak yerini güçlendirmelidir. Ayrıca, Mondiacult 2022, kültür alanında çalışanlar ve sanatçılar için yeni ve elverişli koruma standartları belirlemelidir.

- BM Yüksek Düzey Sürdürülebilir Kalkınma Siyasi Forumu'nu (HLPF) istikrarlı bir Kültür Hedefi'nin en kısa sürede hayata geçirilmesi ve elbette 2030 Sonrası Kalkınma Gündemi'nde yer alması için küresel kültür aktörleriyle diyalog kurmaya davet ediyoruz. Sorumluluk almak ve kültür aktörlerini güçlendirmek üzere en iyi yol, bir Kültür Hedefi belirlemektir. Yerel ve Bölgesel Yönetimler Küresel Görev Gücü'nün bir yıl önce BM75 Vizyon Raporu'nda belirttiği üzere, bu "bellek, miras, yaratıcılık, çeşitlilik ve bilgiye ilişkin çok sayıda amaç içeren, kültürü, yerel ve bölgesel kimliğin temel bir bileşeni, küresel dayanışmanın bir kolu, barış ve insan hakları için bir taşıyıcı olarak açıkça tanımlayan bir anlatı tarafından desteklenen" bir Hedef olmalıdır. Başlı başına bir Hedef'in, kültürün diğer SKH'lerle kesişen bir unsur olarak değerlendirilmesini engellemediği gibi, SKH'lerin birbiriyle bağlantılı niteliğiyle de uyumlu olduğunu hatırlatırız.
- Kültürle ilgili tüm aktörleri, Gündem 2030'u ve SKH'lerini uygulamaya yönelik ulusal ve yerel planlarda daha etkin rol almaya davet ediyoruz. Bu küresel taahhüdün başarısı, sürdürülebilir kalkınmanın kültürel boyutunun açık ve işleyebilir olmasına bağlıdır. Bunun için de kültürel sektörler, kurumlar ve örgütlerin, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, eşitsizlikler ve iklim değişikliği konularını gündeme getirme konusunda daha cesur ve daha net taahhütlerle ileri adımlar atmaları gerekir.

4. UCLG Kültür Zirvesi, İzmir'de, İzmirliilerin ve kültür çevrelerinin etkin katılımıyla ve büyük bir başarıyla gerçekleşti. Zirve, doğayla uyum, geçmişle uyum, birbirimizle uyum ve değişimle uyumdan oluşan yeni bir kavram olarak "döngüsel kültür" aracılığıyla "başka bir kültürün mümkün olduğunu" gösterdi. İklim krizi, insanlığın doğa ile sürekli bir çatışma içinde olduğu varsayımının sonucudur. Gerçekte, doğa yalnızca bir kaynak değildir. Doğa ve tüm türlerle uyum içinde yaşamayı çok hızlı bir biçimde öğrenmeliyiz. Geçmişle uyum vazgeçilmezdir: bizden önce yaşamış kültürleri anlamadan kültürün geleceğini tasarlamak mümkün değildir. Birbirimizle uyumumuz hayata geçmelidir: Bu, doğanın haklarına saygımızla güçlenen, hayatın her anında temel bir ilke olarak demokrasiyi ve eşit vatandaşlığı garanti altına alacak olan içermeyi dikkate almak demektir. Değişimin hakkını vermeyi gerektirir: kültürel evrimin hem genç nesillerin yaratıcılığıyla, hem de doğadan aldığımız ilhamla beslendiği kuşkusuzdur olmalıyız.

İzmir UCLG Kültür Zirve'sinde ortaya konan bu öneri metni, kültürün hayatlarımızı daha anlamlı kılarak dayanışma oluşturarak kentleri daha dirençli kıldığını kanıtıyor. 4. UCLG Kültür Zirvesi'nin evsahibi olarak İzmir, Akdeniz havzasında düşünceleri, sanatı ve kültürü, şimdi de tüm küresel kent aktörlerini birbirine bağlayan kolaylaştırıcı rolünü kanıtladı. İzmir dünyanın her köşesinde çoğaltılabilecek bir örnektir.

[#IzmirCultureSummit](#)

[#UCLGmeets](#)

[#UCLGculture](#)

[#Culture21Actions](#)

[#Listen2Cities](#)

www.agenda21culture.net

www.uclg.org

www.uclg-culturesummit2021.org